

आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रम
सुधारित सर्वसमावेशक मार्गदर्शक सूचना

महाराष्ट्र शासन

नियोजन विभाग

शासन निर्णय, क्रमांक-स्थाविका २०११/प्र.क्र.४७/का.१४८२,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक - १३ सप्टेंबर, २०११.

संदर्भ :- शासन निर्णय, नियोजन विभाग, क्रमांक-स्थाविका २००७/प्र.क्र.१७०/का.१४८२,
दिनांक १८.२.२०११.

प्रस्तावना :-

"लोकोपयोगी लहान कामांचा कार्यक्रम" राज्यात १९८४-८५ या वित्तीय वर्षापासून राबविण्यात येत आहे. सन १९९०-९१ मध्ये या कार्यक्रमाचे नामाभिधान "स्थानिक विकास कार्यक्रम" असे करण्यात आले. सन १९९६-९७ पासून या कार्यक्रमाचे नाव "आमदारांचा स्थानिक विकास कार्यक्रम" असे बदलण्यात आले. ज्या कामांना जिल्हा नियोजन समितीत प्राधान्य व महत्त्व मिळत नाही किंवा जी कामे जिल्हा योजनेत घेण्यात येत नाहीत अशी लोकोपयोगी कामे या योजनेतून घेतली जातात. हा कार्यक्रम राबविण्याची कार्यपद्धती व या कार्यक्रमांतर्गत कोणकोणती कामे हाती घेता येतील याबाबतचे मार्गदर्शन शासन स्तरावरून वेळोवेळी करण्यात येते. या अनुषंगाने वेगवेगळे शासन निर्णय नियोजन विभाग तसेच अन्य विभागांकडून निर्गमित करण्यात आले आहेत. परंतु, या कार्यक्रमाच्या यशस्वी अंमलबजावणीसाठी अधिकारी/ कर्मचारी तसेच लोकप्रतिनिधी यांच्या सोयीसाठी सर्वसमावेशक आदेश आवश्यक आहेत. यासाठी या पूर्वीचे सर्व शासन निर्णय/परिपत्रक/शुध्दीपत्रक/पत्रे अधिक्रमित/ रद्दबातल करणे आवश्यक ठरते. तसेच वाढलेले बाजारभाव लक्षात घेता. आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गत विशिष्ट कामांसाठी विहित केलेली मर्यादा वाढविणे व या कार्यक्रमात कालानुरूप बदल करणे याकरिता एकत्रित व सुधारित सर्वसमावेशक शासन निर्णय निर्गमित करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते. या संदर्भात शासन निर्णय, नियोजन विभाग, क्रमांक-स्थाविका २००७/ प्र.क्र.१७० / का.१४८२, दि. १८.२.२०११ अन्वये सर्वसमावेशक मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात आल्या होत्या. परंतु या सूचनांमध्ये विविध विधानमंडळ सदस्यांकडून सुधारणा करण्याचे प्रस्ताव प्राप्त झाले आहेत. हे प्रस्ताव विचारात घेऊन सुधारित सर्वसमावेशक मार्गदर्शक तत्वे निर्गमित करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते. यास्तव वरील दि.१८.२.२०११ चा शासन निर्णय अधिक्रमित करून सुधारित शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमासंदर्भात आतापर्यंत निर्गमित केलेले सर्व धोरणात्मक शासन निर्णय/परिपत्रक/शुध्दीपत्रक/पत्रे (निधी वितरणाचे आदेश व संगणकाचे दि.१.८.२०१० व दि.२.८.२०११ चे शासन निर्णय वगळून) अधिक्रमित/रद्दबातल करून हा सर्वसमावेशक सुधारित शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे. हा शासन निर्णय निर्गमित झाल्यानंतर यापूर्वीच्या आदेशांतील कोणत्याही तरतुदी लागू राहणार नाहीत.

कार्यक्रमाचे नामाभिधान :-

२. या कार्यक्रमाचे नामाभिधान "आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रम" असे आहे. ही राज्यस्तरीय योजना राहिल.

कार्यक्रमाचा उद्देश व अनुज्ञेय निधी :-

३(१) जिल्हा वार्षिक योजना राबविताना निधी अभावी किंवा योजनेतील प्राथम्यक्रमा अभावी जी लहान-लहान लोकोपयोगी कामे मागे राहतात अशी कामे स्थानिक लोकप्रतिनिधींना सुचविता येणे तसेच या कार्यक्रमांतर्गत शासनाची स्थायी स्वरूपाची मालमत्ता निर्माण करणे हा या कार्यक्रमाचा उद्देश आहे.

३(२) या कार्यक्रमांतर्गत प्रत्येक विधानसभा मतदार संघासाठी व विधानपरिषद सदस्यांना शासनाने वेळोवेळी विहीत केल्यानुसार निधी देण्यात येईल.

अनुज्ञेय कामे :-

४(१) या कार्यक्रमांतर्गत घ्यावयाची कामे शासकीय किंवा स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या जागेवरच घेता येतील.

४(२) या कार्यक्रमांतर्गत निर्माण होणारी मालमत्ता ही शासनाच्या किंवा स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या मालकीची राहिल. कामे मंजूर करण्यापूर्वी ह्या कामांच्या देखभाल दुरुस्तीची हमी संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेने घेणे बंधनकारक आहे.

४(३) या योजनेतर्गत अनुज्ञेय असलेल्या कामांची यादी परिशिष्ट-१ मध्ये देण्यात आली आहे. या योजनेतर्गत अनुज्ञेय नसलेल्या कामांची यादी परिशिष्ट-२ मध्ये देण्यात आली आहे. परिशिष्ट-१ मध्ये देण्यात आलेल्या कामांव्यतिरिक्त विधीमंडळ सदस्यांना एका आर्थिक वर्षात अनुज्ञेय असलेल्या निधीच्या ५ टक्के रक्कम वैशिष्ट्यपूर्ण कामांसाठी मंजूर करता येईल. या कामांबाबत खालीलप्रमाणे कार्यवाही करावी :-

१. उपरोक्त वैशिष्ट्यपूर्ण कामांचा समावेश परिशिष्ट-१ मध्ये होत नसावा.
२. ही वैशिष्ट्यपूर्ण कामे परिशिष्ट-२ मध्ये नमूद केलेल्या निकषांची पूर्तता करणारी असावीत.
३. या वैशिष्ट्यपूर्ण कामांसाठी आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमाच्या इतर सर्व अटी, शर्ती व निकष लागू राहतील.

काही वैशिष्ट्यपूर्ण कामांची सर्वसाधारण यादी परिशिष्ट-३ मध्ये देण्यात आली आहे. वरील अटीच्या अधीन राहून अशाप्रकारची अन्य कामे या कार्यक्रमांतर्गत घेता येतील. जिल्हाधिकारी यांनी सर्वप्रथम वरील मुद्द्यांनुसार सर्व खात्री करावी व त्यानंतर देखील या वैशिष्ट्यपूर्ण कामांबाबत काही शंका असल्यास, या कामांच्या सविस्तर माहितीसह प्रस्ताव संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी नियोजन विभागाकडे पाठवावा.

कामे सुचविण्याची पद्धत :-

५(१) विधानसभा सदस्यांना त्यांच्या संबंधित मतदारसंघातच निधी प्रस्तावित करता येईल. मा.राज्यपालांद्वारा विधानसभेवर नामनियुक्त सदस्यांना संपूर्ण राज्यात निधी प्रस्तावित करता येऊ शकेल. विधानपरिषद सदस्यांच्या बाबतीत खालीलप्रमाणे कार्यक्षेत्राची मर्यादा पाळावी :-

१. विधानसभा सदस्यांद्वारा निर्वाचित	संपूर्ण राज्य
२. स्थानिक प्राधिकारी संस्थांद्वारा निर्वाचित	मतदार संघाचे विहित कार्यक्षेत्र
३. पदवीधरांद्वारा निर्वाचित	मतदार संघाचे विहित कार्यक्षेत्र
४. शिक्षकांद्वारा निर्वाचित	मतदार संघाचे विहित कार्यक्षेत्र
५. राज्यपालांद्वारा विधानपरिषद नामनियुक्त	संपूर्ण राज्य

५(२) विधानपरिषद सदस्यांनी तसेच विधानसभेवर राज्यपालांनी नामनियुक्त केलेल्या सदस्यांनी 'नोडल जिल्हा' घोषित करणे आवश्यक आहे. 'नोडल जिल्हा' घोषित करताना ज्या विधानपरिषद सदस्यांना मतदारसंघ/कार्यक्षेत्र आहे, त्याच्याशी संबंधित एक जिल्हा ते 'नोडल जिल्हा' म्हणून घोषित करतील तर ज्या विधानपरिषद सदस्यांना मतदारसंघ/कार्यक्षेत्र नाही ते सदस्य त्यांच्या सोयीनुसार राज्यातील कोणताही एक जिल्हा 'नोडल जिल्हा' म्हणून घोषित करतील व तसे शासनास (नियोजन विभागास) कळवतील.

५(३) विधानसभा सदस्यांनी कामांची शिफारसपत्रे त्यांच्या नाममुद्रीत पत्रावर स्वतःच्या सहीने, शक्यतो प्रत्येक आर्थिक वर्षाच्या पहिल्या तीन महिन्यांमध्ये त्या आर्थिक वर्षात अनुज्ञेय निधीच्या दीडपटीच्या मर्यादेत, जिल्हाधिकाऱ्यांकडे पाठवावीत. विधान परिषद सदस्यांनी देखील कामांची शिफारसपत्रे त्यांच्या नाममुद्रीत पत्रावर स्वतःच्या सहीने, शक्यतो प्रत्येक आर्थिक वर्षाच्या पहिल्या तीन महिन्यांमध्ये, त्यांनी सुचविलेल्या नोडल जिल्हाधिकाऱ्यांकडे पाठवावीत.

कामांना मंजूरी देण्याची पद्धत :-

६(१) आमदार महोदयांनी कामांचे प्रस्ताव दिल्यानंतर शक्यतो तीन महिन्यांच्या कालावधीत कामांचे प्रस्ताव तपासून संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी अनुज्ञेय असलेल्या कामांना प्रशासकीय मंजूरी द्यावी. या कार्यक्रमांतर्गत प्रथम वर्षी आमदारांना अनुज्ञेय असलेल्या निधीच्या दीडपट रकमेच्या मर्यादेत कामांना मंजूरी द्यावी. मात्र दुसऱ्या वर्षापासून अनुज्ञेय निधीतून पहिल्या वर्षाखेर अपूर्ण राहिलेल्या कामांसाठी लागणारी रक्कम प्रथम उपलब्ध करून दिल्यानंतर (स्पील ओव्हर) उरलेल्या रकमेच्या दीडपट एवढी कामे मंजूर करावीत.

६(२) विहित कार्यकालाची समाप्ती, राजीनामा अथवा मृत्यु अशा कोणत्याही कारणाने आमदार महोदयांचा

कार्यकाल समाप्त होत असल्यास, कार्यकालाच्या शेवटच्या वर्षाच्या कालखंडामध्ये त्यांनी सुचविलेल्या आधीच्या कामांपैकी अपूर्ण राहिलेल्या कामांसाठी आवश्यक तो निधी उपलब्ध करून दिल्यानंतर उरलेल्या रकमेएवढ्याच रकमेची कामे जिल्हाधिकाऱ्यांनी मंजूर करावीत.

६(३) विधानपरिषद सदस्य ज्या वर्षी निवृत्त होत असतील किंवा ज्या वर्षी एखाद्या विधान परिषद सदस्यांनी राजीनामा दिला असेल अथवा विधान परिषद सदस्याचा मृत्यु झाला असल्यास, त्या वर्षातील त्यांच्या विधान परिषद सदस्यत्वाच्या पूर्ण महिन्यांच्या कालावधीसाठी उपलब्ध होणाऱ्या निधीच्या प्रमाणात कामे मंजूर करावीत.

६(४) जे विधान परिषद सदस्य नजिकच्या काळामध्ये निवृत्त होणार आहेत किंवा एखाद्या विधानपरिषद सदस्यांनी राजीनामा दिल्यास अथवा मृत्यु झाल्यास, अशा विधान परिषद सदस्यांच्या कार्यकालाच्या शेवटच्या वर्षी प्रथम त्यांनी सुचविलेली अपूर्ण कामे पूर्ण होण्यासाठी आवश्यक असणारा निधी राखून ठेवावा व उर्वरित निधीच्या मर्यादेतच नवीन कामे मंजूर करावीत. असे करूनही कामांचा काही भाग अपूर्ण राहिला तर त्यांच्या जागेवर येणाऱ्या नवीन विधान परिषद सदस्यांच्या निधीतून अपूर्ण कामासाठी निधी राखून ठेवून उर्वरित निधीच्या मर्यादेतच कामे मंजूर करावीत.

विधानपरिषद सदस्यांना अनुज्ञेय असलेल्या निधीतून अपूर्ण कामांना लागणारा निधी वजा करून उपलब्ध निधीच्या दिडपट रक्कम विचारात घेवून ज्या इतर जिल्ह्यांना कामे प्रस्तावित केली आहेत त्या जिल्हाधिकारी यांना कामनिहाय निधी चालु आर्थिक वर्षात किंवा पुढील आर्थिक वर्षात उपलब्ध करून दिला जाईल किंवा कसे याबाबत नोडल जिल्हाधिकारी यांनी लेखी कळवावे. कामनिहाय निधी उपलब्ध असल्याबाबतचे हमीपत्र नोडल जिल्हाधिकारी यांचेकडून प्राप्त झाल्याशिवाय काम ज्या जिल्ह्यात आहे त्या जिल्ह्याच्या जिल्हाधिकारी यांनी त्या कामास मंजूरी देऊ नये.

६(५) विधान परिषद सदस्यांनी त्यांच्या मतदार संघातील जिल्ह्यांत सुचविलेल्या कामांसाठी नोडल जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी हे काम सुचविलेल्या संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी यांना निधी वितरित करतील. नोडल जिल्हाधिकारी यांनी ज्या जिल्ह्यांना निधी वितरित केला आहे त्या जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी हे नोडल जिल्हाधिकारी यांना खर्चाची माहिती वेळोवेळी पाठवतील. नोडल जिल्हाधिकारी हे संबंधित विधानपरिषद सदस्यांच्या खर्चाचा एकत्रित अहवाल वेळोवेळी विभागीय आयुक्त व शासनास सादर करतील.

६(६) आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गत एकूण तरतूदीच्या १० टक्के तरतूद अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती कल्याणासाठी खर्च करावी. संबंधित विधिमंडळ सदस्यांनी एखाद्या वर्षात या निधीच्या खर्चासाठी कामे प्रस्तावित केली नाहीत तर या कार्यक्रमासाठी असलेली सदरची राखीव तरतूद समर्पित केली जाईल. निधीचे काम निहाय वाटप करतांना १० टक्के राखीव निधीचे वाटप केल्याची खात्री संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी करावी. राखीव निधीतून घ्यावयाच्या कामांसाठी प्राथम्याने निधीचे वाटप करावे. विधानपरिषद सदस्यांच्या बाबतही नोडल जिल्हाधिकारी यांनी राखीव निधीच्या रकमेएवढी कामे हाती

घेतल्याची खात्री करावी.

६(७) विधानसभा सदस्यांचा काही अपरिहार्य कारणांमुळे कार्यकाल वेळेअभावी समाप्त जसे की, निधन, राजीनामा अथवा विधानसभा सदस्यांची लोकसभा सदस्य म्हणून निवड होणे इ.कारणास्तव विधानसभा मतदार संघास काही कालावधीकरिता प्रतिनिधीत्व उपलब्ध नसल्यास, त्या आर्थिक वर्षी त्या मतदार संघास पुन्हा विधानसभा सदस्याचे प्रतिनिधीत्व उपलब्ध झाल्यानंतर, त्या संपूर्ण आर्थिक वर्षांकरिता या कार्यक्रमांतर्गत देय असणारा निधी त्या मतदार संघाच्या विकासासाठी उपलब्ध करून देण्यात येईल. मात्र त्या मतदार संघास त्या विशिष्ट आर्थिक वर्षी पूर्वी वितरित केलेला निधी वजा करून उर्वरित निधी (अनुज्ञेय निधीच्या कमाल मर्यादेत) उपलब्ध करून देण्यात येईल.

कामांच्या शिफारशी संदर्भात व कामे मंजूर करण्याबाबत सूचना :-

७(१) या कार्यक्रमांतर्गत घेण्यात येणाऱ्या कामांबाबत खालील बाबी विचारात घ्याव्यात :-

अ) या कार्यक्रमांतर्गत घेण्यात येणाऱ्या कामांचा अंदाजित खर्च विहित मर्यादेत आसावा.

ब) या कार्यक्रमाखाली नवीन कामे घेताना प्रथमतः अपूर्ण कामांसाठी पूर्णपणे तरतूद करण्यात आली आहे याची खातरजमा करून नंतरच उर्वरीत निधीतून नवीन कामे घ्यावीत.

क) अन्य नियमित योजनेसाठी/ कामांसाठी जे निकष, नियम, मर्यादा, धोरण, कार्यपध्दती इ. लागू असतील ते सर्व या कार्यक्रमाखालील कामांसाठी लागू राहतील.

ड) या कार्यक्रमांतर्गत करण्यात आलेली विधानसभा मतदारसंघ निहाय तरतूद त्या त्या मतदारसंघातच खर्च होईल हे पहावे. एखाद्या मतदार संघाची तरतूद काही अपरिहार्य परिस्थितीत खर्च होणार नसेल तर, ती दुसऱ्या मतदार संघात वापरता येणार नाही. ती तरतूद शासनास समर्पित करावी.

७(२) जागेअभावी किंवा तांत्रिक बाबतीत काही अडचणी आल्यास तसेच प्रशासनिक अडचणी आल्यास कामे रद्द करता येतील. परंतु कामे प्रत्यक्ष सुरु झाली असल्यास अशी कामे रद्द करता येणार नाहीत.

७(३) माजी विधानमंडळ सदस्यांनी त्यांच्या कार्यकालात प्रस्तावित केलेली कामे, जिल्हाधिकारी यांनी प्रशासकीय मंजूरी दिल्यानंतर, मंजूरीच्या दिनांकापासून एका वर्षांत देखील सुरु झाली नसल्यास तसेच या कामांसाठी कार्यान्वयन यंत्रणांना निधी वितरित केला गेला नसल्यास अशी कामे रद्द करता येतील. रद्द केलेल्या कामांऐवजी नवीन कामे करता येणार नाहीत. अशा रद्द केलेल्या कामांचा निधी जिल्हाधिकारी यांनी शासनास समर्पित करावा.

७(४) आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गत घेण्यात येणाऱ्या कामांना मंजूरी देण्यापूर्वी, संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेकडून /अभिकरणाकडून काम पूर्ण झाल्यावर त्याचे परिरक्षण व देखभाल करण्यास संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्था/अभिकरण तयार असल्याचे हमी पत्र परिशिष्ट-४ नुसारच्या विहित नमुन्यात घेतल्यानंतरच कामांना मंजूरी देण्यात यावी.

एच-२०७८[२०००-१०-११]-३

७(५) या कार्यक्रमांतर्गत मंजूर झालेली कामे त्याच वर्षी किंवा पुढच्या वर्षी पूर्ण करण्यात यावीत. परंतु डांबरीकरणाची कामे तांत्रिकदृष्ट्या योग्यरितीने होण्याकरिता जेवढा कालावधी आवश्यक असेल त्या मर्यादेपर्यंत १-२ वर्षांचा कालावधी शिथिल करण्यात येत आहे.

७(६) या कार्यक्रमांतर्गत अनुज्ञेय कमाल मर्यादेपेक्षा जास्त रकमेची कामे ही मोठ्या कामाचे लहान लहान भाग करून हाती घेण्यात येऊ नयेत.

७(७) प्रचलित नियमांप्रमाणे या कार्यक्रमाखाली घेण्यात येणाऱ्या कामांना तांत्रिक मान्यता देण्याचे अधिकार संबंधित प्रशासकीय विभागांना असतील. कामासाठी निविदा काढणेसाठी विहित पद्धतीचा अवलंब करावा.

सुधारित प्रशासकीय मान्यता :-

८(१) या कार्यक्रमाखाली मंजूर करण्यात आलेल्या कामांच्या मूळ अंदाजपत्रकात काही "अपरिहार्य तांत्रिक बदल" झाल्यामुळे जर वाढ होत असेल तर व जिल्हा दरसूचीत वाढ झाल्यामुळे कामांच्या अंदाजपत्रकात वाढ झाली असेल तर आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गत घेण्यात येणाऱ्या कामांना सुधारित प्रशासकीय मंजूरी देण्याचे अधिकार जिल्हाधिकाऱ्यांना देण्यात येत आहेत. जिल्हाधिकाऱ्यांनी सुधारित प्रशासकीय मान्यता देताना या कार्यक्रमांतर्गत शासनाने घालून दिलेली मार्गदर्शक तत्वे लक्षात घेणे आवश्यक आहे. तथापि, सुधारित प्रशासकीय मंजूरी ही या कार्यक्रमाखालील विहित रु.१५.०० लाख व कोल्हापूर पध्दतीच्या बंधान्याच्या बाबतीत रु.२०.०० लाख खर्चाच्या मर्यादेत असणे आवश्यक आहे. परंतु एखाद्या कामाची सुधारित अंदाजपत्रकातील रक्कम वित्तीय मर्यादेपेक्षा अधिक असेल तर मात्र अशा कामांचे सुधारित प्रशासकीय मंजूरीचे प्रस्ताव जिल्हाधिकाऱ्यांनी शासनाकडे मंजूरीसाठी पाठवावेत.

८(२) या कार्यक्रमांतर्गत स्थानिक स्वराज्य संस्थांमार्फत कार्यान्वित केलेल्या कामांवर तसेच सार्वजनिक बांधकाम विभाग व इतर शासकीय अभिकरणांना शासनाने विहित केल्यानुसार अभिकरण शुल्क देण्यात यावे.

कामाची अंमलबजावणी :-

९(१) एका वित्तीय वर्षात घेतलेल्या कामांपैकी पूर्ण व अपूर्ण कामांचा तपशील, काम पूर्ण झाल्याचे प्रमाणपत्र, परिरक्षण प्रमाणपत्र इत्यादि आवश्यक कागदपत्रे जिल्हाधिकारी कार्यालयाने दरवर्षी न चुकता कार्यान्वयीन यंत्रणांकडून प्राप्त होतील याची काळजी घ्यावी. त्याकरिता संबंधित अधिकाऱ्यांची बैठक जिल्हाधिकाऱ्यांनी दरवर्षी मे महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात बोलवावी व त्यांचे संनियंत्रण करावे. याप्रमाणे आढावा घेतला जातो की नाही यावर उप आयुक्त (नियोजन), विभागीय आयुक्तांचे कार्यालय यांनी देखरेख करावी व अशाप्रकारे आढावा घेण्यात आला आहे याबद्दलचा अहवाल नियोजन विभागास दरवर्षी ऑगस्ट अखेरपर्यंत सादर करावा.

९(२) या कार्यक्रमांतर्गत मंजूर केलेले काम पूर्ण झाल्यावर काम पूर्ण झाल्याचे प्रमाणपत्र संबंधित यंत्रणेने जिल्हाधिकाऱ्यांना पाठवावे. तसेच असे प्रमाणपत्र मिळविण्यासाठी जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडून पाठपुरावा

एच-२०७८-३३

करण्यात यावा. यासाठी जिल्हाधिकाऱ्यांनी मंजूर केलेल्या प्रत्येक कामाबाबत एक नोंदवही उवावी. उप आयुक्त (नियोजन), विभागीय आयुक्तांचे कार्यालय यांनी सुद्धा दरवर्षी एकदा तरी या नोंदवह्यांची पडताळणी करून या नोंदवह्या अद्ययावत ठेवल्या जातात किंवा नाही याची पाहणी करावी. त्यांनी, ज्या कामांच्या बाबतीत कामे पूर्ण झाल्याचे दाखले मिळाले नसतील, त्यासंबंधी जिल्हाधिकारी कार्यालयांकडे पाठपुरावा करून ते मिळविण्यात येतील याची दक्षता घ्यावी.

१(३) जिल्हाधिकारी यांनी, कामाचे आराखडे, अंदाजपत्रके तसेच तांत्रिक मान्यता संबंधित कार्यान्वयीन यंत्रणांकडून मिळाल्यानंतर, कामांना प्रशासकीय मंजूरी द्यावी व कामे शासनाने विहित केलेल्या कार्यान्वयीन यंत्रणेकडे अंमलबजावणीसाठी सुपूर्द करावीत.

१(४) आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गत कामे जिल्हा परिषदेमार्फत कार्यान्वित होत असताना जिल्हाधिकाऱ्यांनी प्रशासकीय मान्यता दिल्यानंतर त्याच कामांना पुन्हा जिल्हा परिषदेच्या वकस् कमिटी, स्थायी समिती, सर्वसाधारण समिती यांची पुन्हा मान्यता घेण्याची आवश्यकता नाही. मात्र निविदा मागविण्याची विहित पद्धत जिल्हा परिषद व पंचायत समितीच्या अधिनियमानुसार संबंधित समितीच्या अनुमतीने अंमलात आणली जावी.

१(५) एखाद्या अंमलबजावणी यंत्रणेला विशिष्ट काम करणे शक्य नसेल तर, त्याबद्दल त्यांनी तशी लेखी विनंती केल्यास, जिल्हाधिकारी सदर काम दुसऱ्या कार्यान्वयीन यंत्रणेकडे सोपवू शकतील. एखादी अंमलबजावणी यंत्रणा अशी लेखी विनंती करू न शकल्यास, त्या यंत्रणेकडे काम सोपविल्यापासूनच्या तीन महिन्यांच्या कालावधीनंतर जिल्हाधिकारी सदर काम दुसऱ्या कार्यान्वयीन यंत्रणेकडे सोपवू शकतील.

कामांची तपासणी :-

१०(१) जिल्हा नियोजन अधिकाऱ्यांच्या नेतृत्वाखाली या कार्यक्रमाशी प्रामुख्याने संबंधित असलेल्या जिल्हा स्तरावरील २ किंवा ३ अधिकाऱ्यांचा समावेश असलेले पथक जिल्हाधिकारी यांनी निर्माण करावे. या पथकाने आधीच्या वर्षात या कार्यक्रमांतर्गत मंजूर केलेल्या कामांपैकी किमान १५ ते २० कामे रॅन्डम सॅम्पलिंग पद्धतीने निवडून त्या कामांची नमुना पाहणी प्रत्यक्ष भेटीद्वारे दर तीन महिन्यात करावी. कामे निवडताना त्यातील काही कामे आदिवासी/दुर्गम भागातील असतील याची दक्षता घ्यावी. कामे मंजूरीप्रमाणे नियोजित ठिकाणी पूर्ण करण्यात आली किंवा कसे व त्याचा उपयोग अपेक्षेप्रमाणे केला जातो किंवा नाही याबाबतचा **परिशिष्ट-५** नुसार अहवाल या समितीने जिल्हाधिकारी यांना सादर करावा. जर काही त्रुटी निदर्शनास आल्या तर त्या जिल्हाधिकारी यांच्या स्तरावरून दूर कराव्यात. आवश्यकता असल्यासच शासनाचे मार्गदर्शन घ्यावे.

१०(२) जिल्हाधिकारी यांनी तपासणी कामाचा अहवाल पुढील महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत विभागीय आयुक्तांना सादर करावा. उप आयुक्त (नियोजन) यांनी तीन महिन्यांतून एकदा या कार्यक्रमांतर्गत मंजूर केलेल्या कामांपैकी किमान १५ ते २० कामे रॅन्डम सॅम्पलिंग पद्धतीने निवडून त्या कामांची नमुना पाहणी प्रत्यक्ष भेटीद्वारे करावी व जिल्हाधिकारी यांच्याकडील त्रैमासिक अहवाल व आपल्या स्तरावरील त्रैमासिक

अहवाल शासनास सादर करावा.

१०(३) - नियोजन विभागातील सह सचिव/उप सचिव यांनी जिल्हा दौरा केल्यास अथवा क्षेत्रीय भेटी दिल्यास या कार्यक्रमांतर्गत करण्यात आलेल्या कामांची रॅन्डम सॅम्पलिंग पध्दतीने तपासणी करावी व त्याचा अहवाल प्रधान सचिव, नियोजन यांना सादर करावा.

१०(४) कामे पूर्ण झाल्यावर कामांच्या दर्शनी भागावर खालीलप्रमाणे फलक लावण्यात यावा. कामे बांधकाम स्वरूपाची नसतील तेव्हा लाकडी किंवा तत्सम फलक शक्य असल्यास लावावा.

आमदारांच्या स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गत घेतलेले काम -
संबंधित आमदारांचे नाव व कामाचे नांव -
कामाचे वर्ष -
काम सुरु झाल्याचा दिनांक -
काम पूर्ण झाल्याचा दिनांक -
कामावर करण्यात आलेला एकूण खर्च -

नियंत्रक अधिकारी

११(१) या निधीतून होणाऱ्या खर्चासाठी संबंधित जिल्हाधिकारी हे "नियंत्रक अधिकारी" असतील. या कार्यक्रमासाठीचा निधी अर्थसंकल्पित केल्यानंतर विहित पध्दतीने वितरित करण्यात येईल. या कार्यक्रमावर होणाऱ्या खर्चाचा हिशोब स्वतंत्रपणे ठेवण्यात यावा व यासाठी योग्य अशी विहित लेखापध्दती अवलंबविण्यात यावी.

११(२) जिल्हाधिकारी यांनी त्यांना प्राप्त झालेल्या निधीपैकी प्रत्येक कामाचा ५०% निधी, कामाला प्रशासकीय मान्यता दिल्यानंतर, संबंधित कार्यान्वयीन यंत्रणांना वितरित करावा व उर्वरित निधी यंत्रणांच्या मागणीप्रमाणे वितरित करावा.

११(३) जिल्हाधिकारी कार्यालयात नियमानुसार विहित केलेल्या सर्वसाधारण कॅश बुकमध्ये या कार्यक्रमांतर्गतच्या निधीशी संबंधित जमाखर्चाच्या नोंदी घेणे आवश्यक आहे.

११(४) जिल्हाधिकारी यांनी खर्चाचा आढावा घेऊन दर ३ महिन्यांनी निधीचे वितरण स्थानिक स्वराज्य संस्था / मुंबई गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास मंडळ (म्हाडा) / मुंबई इमारती दुरुस्ती व पुनर्रचना मंडळ/ महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण व अशा अन्य संस्थांना करणे अपेक्षित आहे. म्हणजे या संस्थांकडे वर्षाखेर जास्त निधी शिल्लक राहणार नाही. वित्तीय वर्षाखेरीस शिल्लक असलेल्या निधीबाबत संबंधित संस्था व जिल्हाधिकारी यांनी वित्त विभागाकडून वेळोवेळी निर्गमित होणाऱ्या निदेशांनुसार कार्यवाही करावी. असा निधी विहित कालावधीत शासनास परत करण्याची सर्वस्वी जबाबदारी संबंधित संस्थांची व पाठपुरावा करण्याची जबाबदारी जिल्हाधिकाऱ्यांची राहिल.

११(५) वरील संस्थांनी त्यांच्याकडे सोपविलेल्या सर्व कामांच्या पूर्णत्वाचे दाखले व निधीची उपयोगिता प्रमाणपत्रे कामे पूर्ण झाल्यानंतर १५ दिवसांपर्यंत जिल्हाधिकारी यांना सादर करावीत. तसेच काम पूर्ण झाल्यानंतर शिल्लक राहिलेला निधी शासन खाती जमा करावा व तसे प्रमाणपत्र जिल्हाधिकारी यांना सादर

करावे. तसेच आधीच्या वित्तीय वर्षात दिलेला निधी त्याच कामासाठी वापरला गेला आहे किंवा नाही याबाबतचा दाखला प्राप्त झाल्याशिवाय पुढील वर्षातील निधी मुक्त करू नये.

११(६) नगर परिषदा /नगर पंचायती/ महानगरपालिका या संस्थांनी त्यांचेकडील मागील आर्थिक वर्षातील शिल्लक निधी शासनाकडे पुढील तीन महिन्यांमध्ये परत केला नाही तर, जिल्हाधिकारी यांनी त्याबाबतचा अहवाल शासनाकडे (नियोजन विभागाकडे) पाठवावा. अशी शिल्लक रक्कम नगरविकास विभागातर्फे त्यांना वितरित करण्यात येणाऱ्या अनुदानातून वळती करून घेण्यात येईल.

११(७) या कार्यक्रमांतर्गत आर्थिक वर्षाच्या अखेरीस कार्यान्वयीन यंत्रणांच्या खात्यावर अर्बिंचित स्वरूपात शिल्लक असलेला निधी शासनाचे प्रचलित आदेश विचारात घेऊन, शासनास समर्पित करणे आवश्यक राहील. या तरतूदीची काटेकोरपणे अंमलबजावणी होईल याची जिल्हाधिकारी यांनी दक्षता घ्यावी.

निधी वितरण :-

१२. प्रत्येक विधानसभा मतदार संघासाठी अनुज्ञेय असलेला निधी अर्थसंकल्पित करून संबंधित जिल्हाधिकारी यांचेकडे वितरित करण्यात येईल. तसेच विधानपरिषद सदस्यांना अनुज्ञेय असलेला निधी त्यांनी कळविलेल्या नोडल जिल्हाधिकाऱ्यांकडे वितरित करण्यात येईल. या कार्यक्रमांसाठी निधी खालील लेखाशीर्षांतर्गत अर्थसंकल्पित, वितरित व खर्च करण्यात येईल :-

" मागणी क्रमांक ओ-१०

४५१५- इतर ग्राम विकास कार्यक्रमावरील भांडवली खर्च

१०२ सामुहिक विकास

पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना- राज्य योजनांतर्गत योजना

(१) बहुउद्देशीय कार्यक्रम

(००)(०१) आमदारांचा स्थानिक विकास कार्यक्रम

(४५१५ ००१२) (योजनांतर्गत) (दत्तमत) ५३ मोठी बांधकामे "

तसेच या कार्यक्रमांतर्गतचा आकस्मिक खर्चासाठीचा निधी खालील लेखाशीर्षांतर्गत अर्थसंकल्पित, वितरित व खर्च करण्यात येईल :-

" मागणी क्रमांक ओ-०४

२५१५- इतर ग्राम विकास कार्यक्रम

१०२ सामुहिक विकास

पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना- राज्य योजनांतर्गत योजना

(१) बहुउद्देशीय कार्यक्रम

(००)(०३) आमदारांचा स्थानिक विकास कार्यक्रम

(२५१५०२४२) (योजनांतर्गत) (दत्तमत) "

योजनेची अंमलबजावणी व संनियंत्रण :-

१३(१) जिल्हाधिकारी यांनी या योजनेअंतर्गतच्या कामांचे संनियंत्रण करावयाचे आहे. तसेच कामे विहित वेळेत पूर्ण होण्यासाठी सर्व त्या उपाययोजना करावयाच्या आहेत.

१३(२) शासनाने दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार निधी खर्च करण्यामध्ये काही अडचणी असल्यास, जिल्हाधिकारी यांनी त्या शासनाच्या निदर्शनास आणाव्यात.

एच-२०७८[२०००-१०-११]-५

१३(३) प्रशासकीय मान्यता दिल्यानंतर कामाचा वेग, दर्जा व त्यास अनुषंगिक अन्य बाबी इ.बाबत काही समस्या निर्माण झाल्यास, त्याबाबतची कार्यवाही संबंधित कार्यान्वयीन यंत्रणा व त्यांच्याशी संबंधित प्रशासकीय विभाग यांनी करावयाची आहे.

१३(४) या कार्यक्रमातील कामे कार्यन्वित करणाऱ्या प्रशासकीय विभागांनी नियमित योजनांप्रमाणेच या कामांची निरीक्षणे करावीत. निरीक्षण अहवालातील त्रुटी दूर करण्यासंदर्भात प्रशासकीय विभागांनी नियमानुसार योग्य ती कार्यवाही करावी.

१३(५) या कार्यक्रमांतर्गत घेण्यात येणाऱ्या कामांचे अहवाल संबंधित कार्यान्वयीन यंत्रणांनी जिल्हाधिकारी यांना दरमहा ५ तारखेपर्यंत सादर करावेत. जिल्हाधिकारी यांनी एकत्रित अहवाल विहित प्रपत्रात विभागीय आयुक्तांना दरमहा १० तारखेपूर्वी सादर करावेत. विभागीय आयुक्तांनी विभागाचा एकत्रित अहवाल शासनास दरमहा १५ तारखेपूर्वी सादर करावा. या कार्यक्रमांतर्गत होणाऱ्या खर्चाची माहिती जिल्हाधिकारी यांनी दरमहा १० तारखेपर्यंत विभागीय आयुक्तांकडे पाठवावी व विभागीय आयुक्तांनी विभागाच्या खर्चाचा एकत्रित त्रैमासिक अहवाल परिशिष्ट -६ नुसार शासनास सादर करावा.

१३(६) या कार्यक्रमांतर्गत प्राप्त झालेल्या तरतुदीपैकी पूर्ण तरतूद खर्च होईल किंवा कसे याचा अंदाज कार्यान्वयीन यंत्रणेने द्यावा. निधी खर्च होणार नसेल तर, अर्खर्चित राहणारा निधी समर्पित करण्याचा प्रस्ताव कार्यान्वयीन यंत्रणेने प्रत्येक आर्थिक वर्षाच्या ५ मार्चपर्यंत जिल्हाधिकारी यांना पाठवावा. जिल्हाधिकारी यांनी निधी अर्खर्चित राहिल्यास, समर्पित करावयाच्या निधीचा प्रस्ताव प्रत्येक आर्थिक वर्षाच्या १० मार्चपर्यंत शासनास सादर करावा. विहित वेळेत निधी समर्पित न केल्यास संबंधित अधिकारी जबाबदार राहतील.

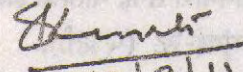
१३(७) निधी अर्थसंकल्पित करणे व वितरित करणे ही बाब वगळता विधानमंडळाशी संबंधित अन्य बाबी, जसे कामाच्या दर्जाबाबत विधीमंडळात उपस्थित होणारे प्रश्न, निधी अर्खर्चित राहणे इ., संबंधित प्रशासकीय विभागांनी हाताळावयाच्या आहेत.

१३(८) आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमाशी संबंधित सर्व लेखा विषयक बाबी जसे, दर तिमाहीतील खर्चाचा तसेच वार्षिक खर्चाचा ताळमेळ, संगणक प्रणालीद्वारे उपलब्ध होणाऱ्या निधीचे कार्यान्वयीन यंत्रणांना वाटप, निधीच्या खर्चाची शासनास सादर करण्यात येणारी माहिती व निधी समर्पण, यासंदर्भातील वित्त विभागाच्या व महालेखापाल यांच्याकडील वेळोवेळीच्या निर्देशानुसार, संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी याबाबतची कार्यवाही विहित कालमर्यादेत करावी. परिशिष्ट -७ मध्ये देण्यात आलेल्या विहित नमुन्यानुसार जिल्हाधिकारी यांनी दर तिमाहीचा खर्च ताळमेळ दर आर्थिक वर्षाच्या जुलै, ऑक्टोबर, जानेवारीच्या १० तारखेपर्यंत व मार्चच्या ३१ तारखेपर्यंत विभागीय आयुक्त यांच्याकडे पाठवावा व विभागीय आयुक्त यांनी दर आर्थिक वर्षाच्या जुलै, ऑक्टोबर, जानेवारीच्या १५ तारखेपर्यंत व मार्चच्या अखेरपर्यंत विभागाचा एकत्रित अहवाल शासनास पाठवावा.

१३(९) विभागीय आयुक्तांनी जिल्हाधिकारी यांनी मंजूर केलेली कामे अनुज्ञेय असल्याची व वित्तीय मर्यादेत असल्याची खात्री करावी. ही कामे निकषात बसणारी नसतील किंवा वित्तीय मर्यादेचे उल्लंघन करणारी असतील अशा वेळी विभागीय आयुक्तांनी योग्य ती पुढील प्रशासकीय कार्यवाही करावी.

१४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०११०९१३१६१७३१००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

13/9/11

(सीताराम कुंटे)

प्रधान सचिव, नियोजन विभाग

प्रति:

- १ मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव,
- २ मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
- ३ मा. उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव,
- ४ मा.उप मुख्यमंत्री (नियोजन) यांचे खाजगी सचिव,
- ५ मा.राज्यमंत्री (नियोजन) यांचे खाजगी सचिव,
- ६ सर्व विभागीय आयुक्त,
- ७ सर्व जिल्हाधिकारी,
- ८ सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
- ९ महालेखापाल (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर,
- १० महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर,
- ११ संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
- १२ अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
- १३ सर्व उप आयुक्त (नियोजन), विभागीय आयुक्तांची कार्यालये,
- १४ सर्व जिल्हा नियोजन अधिकारी,
- १५ सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
- १६ सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई (पत्राने),
- १७ वित्त विभाग, व्यय-८, मंत्रालय, मुंबई-३२,
- १८ वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १९ ग्रंथपाल, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- २० बहुजन समाज पार्टी, डी-१, इन्सा हटमेंट, आझाद मैदान, मुंबई-१ (५ प्रती),

एच-२०८८-६

- २१ भारतीय जनता पार्टी, महाराष्ट्र प्रदेश, सी.डी.ओ.बॅरेंक क्र.१, योगक्षेमसमोर,
वसंतराव भागवत चौक, नरीमन पॉइंट, मुंबई-२० (५ प्रती),
- २२ भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी, महाराष्ट्र कमिटी, ३१४, राजभवन, एस.व्ही.पटेल रोड, मुंबई-४(५ प्रती),
- २३ महाराष्ट्र कम्युनिस्ट पार्टी (माक्सवादी), महाराष्ट्र कमिटी, जनशक्ती हॉल, ग्लोब मिल पॅलेस,
वरली, मुंबई-१३ (५ प्रती),
- २४ इंडियन नॅशनल काँग्रेस, महाराष्ट्र प्रदेश काँग्रेस (आय) समिती, टिळक भवन,
काकासाहेब गाडगीळ मार्ग, दादर, मुंबई-२५ (५ प्रती),
- २५ नॅशनलिस्ट काँग्रेस पार्टी, राष्ट्रवादी भवन, फ्री प्रेस जर्नल मार्ग, नरिमन पॉइंट, मुंबई-२१. (५ प्रती),
- २६ शिवसेना, शिवसेना भवन, गडकरी चौक, दादर, मुंबई-२८ (५ प्रती),
- २७ महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना, मातोश्री हाईट, पद्माबाई ठक्कर मार्ग, रुपारेल कॉलेज जवळ,
माटुंगा (प), मुंबई-२८ (५ प्रती),
- २८ निवड नरती, कार्यासन १४८२, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.

परिशिष्ट-१

आमदारांचा स्थानिक विकास कार्यक्रम- सर्वसाधारण अनुज्ञेय कामांची यादी

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
१	जलसंधारण विभाग	१. कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे, लघुपाटबंधान्याची कामे, वळण बंधारे, वनराई बंधारे, अन्य सर्व प्रकारची लघुपाटबंधान्यांची कामे २. रेन वॉटर हार्वेस्टिंग करणे.	२०.०० १५.००	१) संबंधित प्रशासकीय विभागांनी विहीत केलेल्या अटी व शर्ती लागू राहतील. २) वैयक्तिक शेतकऱ्यांच्या मालकीच्या जमिनीवर करता येणार नाहीत. १) जिल्हाधिकारी कार्यालय व आवारातील शासकीय मालकीच्या इमारती, शासकीय विश्रामगृहे, भवन व जिल्हाधिकारी निवासस्थाने वा इतर सर्व शासकीय मालकीच्या इमारतींच्या तसेच स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या इमारतींच्या छतावर पडणाऱ्या पावसाचे संकलन करणे २) या कामाकरिता आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गतचा निधी आमदार महोदयांच्या शिफारशीनुसार फक्त एकाचवेळी रु.१५.०० लक्षच्या मर्यादेत उपलब्ध करून देणे अनुज्ञेय आहे. ३) हे काम विहित पध्दतीने करणे आवश्यक असेल. या पाण्याचा उपयोग कशासाठी करण्यात येईल हे प्रथम निश्चित करावे. ४) देखभाल व दुरुस्ती संबंधित शासकीय कार्यालयीन व स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी करणे आवश्यक आहे.

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
२	सार्वजनिक बांधकाम विभाग/ग्राम विकास विभाग	१. लहान रस्ते, पूल व साकव बांधणे (लहान रस्त्यांशी संबंधित सर्व प्रकारची कामे).	१५.००	१) लहान रस्ते, पूल व साकव बांधणे ही कामे सार्वजनिक बांधकाम विभाग/ ग्राम विकास विभागाच्या प्रमाणकानुसार हाती घेणे आवश्यक राहिल. २) सदरचे काम मोठ्या कामाचा भाग म्हणून धरता येत नाही.
३	सार्वजनिक बांधकाम विभाग	१. लहान रस्ते, पूल व साकव बांधणे (लहान रस्त्यांशी संबंधित सर्व प्रकारची कामे).	१५.००	१) लहान रस्ते, पूल व साकव बांधणे ही कामे सार्वजनिक बांधकाम विभाग/ ग्राम विकास विभागाच्या प्रमाणकानुसार हाती घेणे आवश्यक राहिल. २) सदरचे काम मोठ्या कामाचा भाग म्हणून धरता येत नाही.
४	सार्वजनिक बांधकाम विभाग	१. लहान रस्ते, पूल व साकव बांधणे (लहान रस्त्यांशी संबंधित सर्व प्रकारची कामे).	१५.००	१) लहान रस्ते, पूल व साकव बांधणे ही कामे सार्वजनिक बांधकाम विभाग/ ग्राम विकास विभागाच्या प्रमाणकानुसार हाती घेणे आवश्यक राहिल. २) सदरचे काम मोठ्या कामाचा भाग म्हणून धरता येत नाही.

आपदाग्रस्त क्षेत्रातील विकास कार्यक्रम - सार्वजनिक बांधकाम विभाग

पृष्ठ-६

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
		२. सामाजिक सभागृह/ सांस्कृतिक सभागृह/ सभामंडप बांधणे व कंपाऊंड वॉल. (या कामांकरिता गाव, वाडी वस्त्या व पाडे स्वतंत्र समजण्यात यावेत. तसेच वाडी, वस्त्या व पाडे अधिसूचित असावेत.)	१५.००	१) १००० पेक्षा कमी लोकसंख्येकरिता सामाजिक सभागृह/ सांस्कृतिक सभागृह/ सभामंडप यापैकी-१ अनुज्ञेय आहे. २) १००० ते ५००० लोकसंख्येकरिता सामाजिक सभागृह/ सांस्कृतिक सभागृह/ सभामंडप यापैकी-२ अनुज्ञेय आहेत. ३) ५००० ते १०००० लोकसंख्येकरिता सामाजिक सभागृह/ सांस्कृतिक सभागृह/ सभामंडप यापैकी-३ अनुज्ञेय आहेत. ४) १०००० पेक्षा जास्त लोकसंख्या असलेल्या गावांसाठी सामाजिक सभागृह/ सांस्कृतिक सभागृह/ सभामंडप यापैकी-४ अनुज्ञेय आहेत. ५) शहरी भागात प्रत्येक वॉर्डमध्ये सामाजिक सभागृह/ सांस्कृतिक सभागृह/ सभामंडप यापैकी-२ अनुज्ञेय आहेत. ६) सामाजिक सभागृह मंजूर करताना यापूर्वी अन्य योजनांतून बांधण्यात आलेली सभागृहे विचारात घेऊन वरील निकषांच्या मर्यादेत नवीन सभागृह मंजूर करावे. ७) अस्तित्वातील, कोणत्याही योजनेतून बांधलेल्या, सभागृहांसाठी शौचालय, कुंपण भिंती स्वतंत्रपणे घेता येतील. ८) बांधकाम आराखडे सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या प्रमाणकानुसार असावेत. ९) ज्या ठिकाणी कंपाऊंड वॉल किंवा कुंपण घ्यावयाचे आहे ते पूर्वी कोणत्याही योजनेतून झालेले नसावे. काम दुरुस्तीचे नसावे.

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
		३) विशिष्ट वस्त्यांतील समाज मंदिरांची दुरुस्ती (दलित वस्त्या, गलिच्छ वस्त्या इ.)	१५.००	१) अस्तित्वातील समाज मंदिरांसाठी शौचालय, कुंपण भिंती स्वतंत्रपणे घेता येतील. २) दुरुस्तीचे आराखडे सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या प्रमाणकानुसार असावेत. पुर्नबांधणीची कामे अनुज्ञेय नाहीत. ३) ज्या ठिकाणी कंपाऊंड वॉल किंवा कुंपण घ्यावयाचे आहे ते पूर्वी कोणत्याही योजनेतून झालेले नसावे.
		४) व्यायाम शाळा बांधणे (स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या अथवा शासकीय जागेवर)	१५.००	१) अस्तित्वातील व्यायाम शाळांसाठी शौचालय, कुंपण भिंती स्वतंत्रपणे घेता येतील. २) बांधकाम आराखडे सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या/क्रीडा विभागाच्या प्रमाणकानुसार असावेत. ३) ज्या ठिकाणी कंपाऊंड वॉल किंवा कुंपण घ्यावयाचे आहे ते पूर्वी कोणत्याही योजनेतून झालेले नसावे. ४) व्यायामशाळेसाठी अत्यावश्यक अन्य सुविधा (उदा. व्यायाम साहित्य, इ. असतील किंवा पुरविण्याचे प्रस्तावित असेल तेथेच व्यायामशाळेचे बांधकाम करण्यात यावे. ५) फक्त हॉल किंवा अन्य सुविधा पुरविण्यासाठी व्यायामशाळेच्या नावाखाली बांधकाम करता येणार नाही, याची खात्री व्हावी.
		५) चावडीचे बांधकाम करणे (स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या अथवा शासकीय जागेवर)	१५.००	बांधकाम आराखडे सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या प्रमाणकानुसार असावेत.

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
		६) शासकीय कार्यालयांमध्ये प्रतिक्षा कक्ष बांधणे	१५.००	बांधकाम आराखडे सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या प्रमाणकानुसार असावेत.
३	पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग	१) पाणी पुरवठा योजना	१५.००	१) ज्या गावांत नळ पाणीपुरवठा योजना नसतील अशा गावांमध्ये नळ पाणी पुरवठा योजना घेण्यात याव्यात. २) ज्या गावासाठी नळपाणी पुरवठा योजना अगोदरच झाल्या असतील अशा गावांतील वाड्यांसाठी जादा पाईप लाईन टाकून वाड्यांना पाणी पुरवठा करण्यासंबंधीची कामे पाण्याची टाकी बांधणे. ३) शहरी भागातील पाणी पुरवठ्याची कामे. ४) पाणी पुरवठा योजनांची कामे पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागाच्या प्रमाणकानुसार करावीत.
		२) विंध्यन विहिरी	२.००	विंध्यन विहिरीची कामे पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागाच्या प्रमाणकानुसार करावीत.
		३) सामुहिक विहिरीचे बांधकाम	५.००	विहिरी खोदण्याची कामे ग्राम विकास विभाग व पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागाच्या प्रमाणकानुसार करावीत.

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
		१) स्वच्छता विषयक कामे अ) सार्वजनिक शौचालयाचे बांधकाम करणे. ब) सार्वजनिक स्नानगृहांचे बांधकाम करणे. क) स्थानिक स्वराज्य संस्थेसाठी फिरते शौचालय खरेदी करणे. ड) स्थानिक स्वराज्य संस्थेसाठी घनकचरा वाहून नेण्यासाठी वाहन खरेदी करणे. इ) घनकचरा व्यवस्थापन व सुविधा निर्माण करणे - घंटागाडी व कचरापेटी इत्यादि फ) रूटाट जांघणे, उघडी गटारे बंदिस्त करणे तसेच ड्रेनेजचे बांधकाम करणे. ग) शौचालय स्वच्छतेसाठी व्हॅक्यूम इंजेक्शन घ) स्थानिक स्वराज्य संस्था क्षेत्रात सार्वजनिक सुलभ शौचालय बांधणे. च) सार्वजनिक उपयोगासाठी मुता-या बांधणे	प्रत्येकी १५.००	१) स्वच्छताविषयक कामे शासकीय/ स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या जागेवर, एस.टी. महामंडळाचे थांबे व प्राथमिक शाळांच्या आवारात करण्यात यावीत. २) प्रस्तावित स्वच्छतेची कामे पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागाच्या प्रमाणकानुसार करण्यात यावीत. ३) यातील सर्व बांधकाम व साहित्य यांची देखभाल दुरुस्ती संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्था / शासकीय संस्था यांनी करणे आवश्यक आहे
अ	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	प्रत्येकी १५.००	१) स्वच्छताविषयक कामे शासकीय/ स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या जागेवर, एस.टी. महामंडळाचे थांबे व प्राथमिक शाळांच्या आवारात करण्यात यावीत. २) प्रस्तावित स्वच्छतेची कामे पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागाच्या प्रमाणकानुसार करण्यात यावीत. ३) यातील सर्व बांधकाम व साहित्य यांची देखभाल दुरुस्ती संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्था / शासकीय संस्था यांनी करणे आवश्यक आहे

अ. क्र.	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
४.	शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग	क्रीडा विषयक कामे- १. व्यायामशाळांसाठी कायम स्वरुपाचे साहित्य व इतर उपकरणे खरेदी करणे.	५.००	१) शासकीय तसेच स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी बांधलेल्या व्यायाम शाळांना तसेच नोंदणीकृत व्यायामशाळांना सहाय्य देता येईल. २) या खरेदीसाठी जिल्हा क्रीडा अधिकारी हे सक्षम अधिकारी म्हणून राहतील. तसेच सदरची खरेदी शासनाने विहित केलेल्या नियमांनुसार करण्यात यावी.
		२. क्रीडांगण विकासाची कामे.	१५.०० (सर्व कामे मिळून एकत्रित मर्यादा)	क्रीडांगण विकासाची कामे क्रीडा विभागाच्या क्रीडांगण विकास योजनेच्या निकषानुसार शासकीय व शासन अनुदानीत प्राथमिक / माध्यमिक शाळा, कनिष्ठ महाविद्यालये, आश्रमशाळा यांच्याकरीता करता येतील.
		३. उद्यानाचा विकास व बालकांसाठी क्रीडा साहित्य उपलब्ध करून देणे. (शासन, स्थानिक स्वराज्य संस्था व कटक मंडळे यांच्या हद्दीत)	१५.००	१) शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था/कटक मंडळांच्या मालकीच्या जागेतील उद्यानांचा विकास २) वरील उद्यानांमध्ये पक्क्या स्वरुपाचे बसवायचे (Fixups) क्रीडा साहित्य देता येईल. ३) सदरच्या साहित्याकरिता संबंधित प्रशासकीय विभागाच्या मानकाप्रमाणे कार्यवाही करावी.
		४. महानगरपालिक / नगरपालिका / नगरपंचायत क्षेत्रातील मोकळ्या जागेचे मैदानात/ उद्यानात रुपांतर करणे व त्यास कुंपण घालणे.	१५.००	ज्या ठिकाणी कंपाऊंड वॉल किंवा कुंपण घ्यावयाचे आहे ते पूर्वी कोणत्याही योजनेतून झालेले नसावे. काम दुरुस्तीचे नसावे.

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
		५. सचिवालय जिमखाना, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्यामार्फत आयोजित करण्यात येणाऱ्या आंतरविभागीय व राष्ट्रीय स्तरावरील स्पर्धासाठी निधी देणे.	५.००	वैयक्तिक लाभधारकांना सदरचा निधी देता येणार नाही.
		<u>शिक्षण विषयक कामे-</u> १. आदिवासी क्षेत्रात शासकीय आश्रमशाळांची बांधकामे व कंपाउंड वॉल	१५.००	१) आदिवासी विकास विभागाच्या निकषानुसार बांधकाम करता येईल. २) ज्या ठिकाणी कंपाउंड वॉल किंवा कुंपण घ्यावयाचे आहे ते पूर्वी कोणत्याही योजनेतून झालेले नसावे. काम दुरुस्तीचे नसावे.
		२. शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या प्राथमिक व माध्यमिक शाळांच्या नवीन खोल्या बांधणे व कंपाउंड वॉल	१५.००	प्राथमिक व माध्यमिक शाळांना शालेय शिक्षण विभागाच्या निकषानुसार या सुविधा देता येतील.
		३. शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या प्राथमिक व माध्यमिक शाळांसाठी संगणक खोलीचे बांधकाम	५.००	सदरचे बांधकाम शासकीय / स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळांकरिता अनुज्ञेय राहील.
		४. शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या प्राथमिक व माध्यमिक शाळा खोलीची विशेष दुरुस्ती	५.००	शाळा दुरुस्तीचे निकष संबंधीत विभागाने विहित केल्यानुसार राहतील.
		५. शासकीय व अनुदानित प्राथमिक शाळांमध्ये विद्यार्थ्यांना खेळण्याकरिता साहित्य देता	५.००	शासकीय व अनुदानित प्राथमिक शाळांना क्रीडा साहित्य देता येईल. सदर क्रीडा साहित्याची खरेदी जिल्हा क्रिडा अधिकारी यांनी करणे आवश्यक आहे.

अ. क्र.	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
		६. शासकीय व अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक तसेच उच्च माध्यमिक शाळांना शैक्षणिक, अध्यापन, प्रयोगशाळा साहित्य व डेस्क बॅचेस, वॉटर प्युरिफायर तसेच गॅस सेफ हे उपकरण पुरविणे.	५.००	१. अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांना या सुविधा देता येतील. २. उपकरणे खरेदी करताना विहित पद्धतीचा अवलंब करावा. हातील तसेच सदरची खरेदी शासनाने विहित ३. प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षणाधिकारी यांनी सदरची खरेदी करणे आवश्यक आहे. शासकीय व अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांना निधी देता येईल.
		७. दि. महाराष्ट्र राज्य भारत स्काऊट आणि गाईड या संस्थेच्या विविध उपक्रमांना निधी देणे.	५.००	१) राज्य शासनाच्या प्रचलित दर करानुसार संगणकाची खरेदी जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी यांनी करावी. राज्य शासनाचा दरकार अस्तित्वात नसल्यास केंद्र शासनाच्या दरकाराप्रमाणे खरेदी करावी. २) एका शाळेला जास्तीत जास्त रु. ५.०० लाखाच्या मर्यादित संगणक व अनुषंगिक साहित्य खरेदी करण्यास अनुमती.

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
		३. ग्रामपंचायतीच्या हद्दीत व्यासपीठ/ खुला रंगमंच (स्टेज) बांधणे.	१५.००	१) या व्यासपीठ/ खुला रंगमंच (स्टेज) यांच्या देखभालीची जबाबदारी संबंधित ग्रामपंचायतीची राहिल. याबाबत ग्रामपंचायतीकडून हमीपत्र घेणे आवश्यक राहिल.
६	उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग	१. सार्वजनिक वाचनालय बांधकाम	१५.००	१) सदरची वाचनालये शासकीय तसेच स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या मालकीच्या जागांवरच असावीत. सदर वाचनालयाच्या इमारतीची मालकी संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेची राहिल. २) बांधकामे उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्या प्रमाणकानुसार करण्यात यावीत. ३) शासन अनुदानित वाचनालयांकरिता या इमारतीचा उपयोग करणे बंधनकारक राहिल.
		२. वाचनालयासाठी पुस्तके, संगणक, एल.सी.डी.प्रोजेक्टर, पुस्तके ठेवण्यासाठी रॅक्स व कपाटे पुरविणे.	५.००	१) महाराष्ट्र सार्वजनिक ग्रंथालये नियम, १९७० अन्वये ग्रंथालय संचालनालयाकडून त्या त्या वर्गाप्रमाणे देण्यात येणाऱ्या अनुदानाच्या मर्यादेपर्यंत पुस्तके, संगणक, पुस्तके ठेवण्यासाठी रॅक्स व कपाटे अनुज्ञेय (सर्व मिळून अनुदानाच्या मर्यादेत) २) एका वाचनालयास एका आर्थिक वर्षात एकदाच निधी देता येईल. ४) एका वाचनालयास एका आर्थिक वर्षात एकापेक्षा जास्त विधानमंडळ सदस्यांना निधी उपलब्ध करून देता येणार नाही.
७	महिला व बाल विकास	बालवाडी, अंगणवाडीकरिता इमारत बांधणे	विभागाच्या	महिला व बाल विकास विभागाच्या निकषानुसार व

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
	विभाग	(स्थानिक स्वराज्य संस्था व शासकीय संस्थांकरिता)	निकषप्रमाणे	आराखडयानुसार बांधकाम करणे आवश्यक आहे.
८	सार्वजनिक आरोग्य विभाग	१. प्राथमिक आरोग्य केंद्र, उप केंद्र, ग्रामीण रुग्णालये, नगरपालिका रुग्णालये व उपजिल्हा रुग्णालये येथे सोयीसुविधांकरिता बांधकामे करणे व कंपाऊंड वॉल बांधणे. २. स्थानिक संस्थांसाठी फॉर्गिंग मशिन	१५.०० (सर्व सोयी सुविधा मिळून रु.१५.०० लाखाच्या मर्यादते)	ज्या ठिकाणी कंपाऊंड वॉल किंवा कुंपण घ्यावयाचे आहे ते पूर्वी कोणत्याही योजनेतून झालेले नसावे. काम दुरुस्तीचे नसावे. १) सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या निकषानुसार २) स्थानिक स्वराज्य संस्थेने देखभाल दुरुस्तीची हती घेणे आवश्यक.
		२. प्राथमिक आरोग्य केंद्र, ग्रामीण रुग्णालये, नगरपालिका रुग्णालये व उपजिल्हा रुग्णालये येथे पोस्टमार्टम रुमचे बांधकाम, प्रतिका कक्ष व कंपाऊंड वॉल बांधणे.	१५.००	सार्वजनिक आरोग्य विभाग व सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या प्रमाणकानुसार
		३. स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या रुग्णालयांना तसेच ग्रामीण रुग्णालये, नगरपालिका रुग्णालये, उपजिल्हा रुग्णालये व प्राथमिक आरोग्य केंद्रासाठी आवश्यकता असल्यास रुग्णवाहिकेसाठी व शववाहिकेसाठी निधी उपलब्ध करून देणे.	१५.००	या रुग्णवाहिकेकरिता व शववाहिकेकरिता कर्मचारी वर्ग, इंधन व देखभाल दुरुस्तीचा खर्च संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेने करणे आवश्यक आहे.

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
		४. स्थानिक स्वराज्य संस्थांना आवश्यकता असल्यास रुग्णवाहिका व शववाहिकेसाठी निधी उपलब्ध करून देणे.	१५.००	सदर रुग्णवाहिका व शववाहिकेसाठी इंधन देखभाल दुरुस्तीकरिता तसेच कर्मचारी व त्यांच्या वेतनाचा खर्च संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्था यांनी करणे आवश्यक आहे.
		५. शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या रुग्णालयांना स्थायी स्वरूपाची वैद्यकीय उपकरणे पुरविणे.	१५.००	सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या प्रमाणकानुसार
१	उर्जा विभाग	१. स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या क्षेत्रात सार्वजनिक रस्त्यावर दिवाबतीची सोय करणे.	५.००	या दिवाबतीची देखभाल दुरुस्ती, विद्युत देयके इ.ची जबाबदारी संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्था यांनी घेणे आवश्यक आहे.
		२. सार्वजनिक वापराकरिता विद्युत खांब व तार जोडणीसहित विद्युत दिवे बसविणेसाठी महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनीस अनुदान मंजूर करणे तसेच ट्रान्स्फॉर्मर बसविणे.	१५.००	१) महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी त्यांच्या निधीतून सदर कामे करण्यास असमर्थता व्यक्त केलेली असावी. २) वैयक्तिक लाभधारकांची कामे करणे अनुज्ञेय नाही.
		३. अपारंपारिक उर्जा साधनांची आस्थापना करणे.	१५.००	१) अशी कामे ग्रामपंचायत, नगरपालिका, महानगरपालिका तसेच बृहन्मुंबई क्षेत्रात इमारती, दवाखाने, शाळा, बगीचे, पदपथ व शासकीय इमारती अशा सार्वजनिक ठिकाणी करावीत. २) ही कामे महाराष्ट्र उर्जा विकास अधिकरण (महाऊर्जा) यांच्या दरकरारानुसार करावीत.

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
१०	गृह(परिवहन)	१. महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळाच्या ग्रामीण व नागरी भागातील एस.टी.थांब्यावर निवारे (Shades) बांधणे. २. एसटी महामंडळाचे जागेवर प्रवाशांसाठी प्रतिकालय व वाहतूक नियंत्रण कक्ष बांधणे. ३. राज्यातील समुद्रकिनारे, नद्या, खाड्या येथे जलवाहतुकीच्या उपयोगासाठी उतारु धक्के बांधणे. ४. स्थानिक स्वराज्य संस्थांसाठी आगप्रतिबंधक उपकरणे खरेदी करणे.	५.०० १५.०० १०.०० २.००	सदरचे एस.टी.थांबे स्थानिक गरजेनुसार योग्य असलेल्या साहित्यातून व जागेच्या उपलब्धतेनुसार बांधण्यात यावेत. देखभाल दुरुस्तीची हमी संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी घेणे आवश्यक आहे. या प्रतिकालय व वाहतूक नियंत्रण कक्षाच्या देखभाल दुरुस्तीची हमी एस.टी.महामंडळाकडून घेणे आवश्यक आहे. अशा ठिकाणी सध्या उतारु धक्का अस्तित्वात नसावा. अशा उतारु धक्क्यांची देखभाल दुरुस्ती करण्याची जबाबदारी शासकीय / स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी करणे आवश्यक आहे. गृह विभागाच्या मानकांनुसार खरेदी करण्यात यावी.

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
		५. सिव्युरिटी सर्व्हिलियन्स सिस्टीम (सीसीटिव्ही कॅमेरे) बसविणे	१५.००	<p>१. (अ) मुंबई व्यतिरिक्त पुणे, नाशिक, औरंगाबाद, नागपूर व अमरावती विभागीय मुख्यालये, (ब) सर्व महानगरपालिकांची शहरे, (क) ३ लाखाच्या वर लोकसंख्या असलेली नागरी क्षेत्रे या ठिकाणी सीसीटिव्ही कॅमेरे बसविता येतील.</p> <p>२. गृह विभागाने निश्चित केलेल्या मानांकनानुसार प्रकल्प आराखडा निश्चित करावा.</p> <p>३. संबंधित पोलीस आयुक्त व जिल्हा अधीक्षक यांनी वरील मानांकनानुसार आखणी केल्यानंतर प्राप्त झालेल्या प्रस्तावांची छाननी गृह विभागाने नियुक्त केलेल्या सल्लागारा मार्फत करणे आवश्यक आहे.</p> <p>४. सीसीटिव्ही कॅमेऱ्यांचे संनियंत्रण करण्यासाठी आवश्यक असणारी उपकरणे ही सध्या अस्तित्वात असलेल्या नियंत्रण कक्षाच्या वास्तूत बसविण्यात यावीत. नियंत्रण कक्षासाठी नवीन बांधकाम करण्यात येऊ नये.</p> <p>५. सध्या अस्तित्वात असलेल्या कर्मचारीवृंदांमधूनच सीसीटिव्ही कॅमेऱ्यांचे संनियंत्रण करणे आवश्यक आहे. त्यासाठी नवीन कर्मचारीवृंदांची मागणी करण्यात येऊ नये. भविष्यकाळात, सीसीटिव्ही कॅमेरे हाताळण्यासाठी आवश्यक असलेला कर्मचारीवृंद निर्माण करण्याचा प्रस्ताव रीतसर मार्गाने मंजूर करून घेण्यात यावा.</p>

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
११	गृहनिर्माण विभाग	<p><u>महानगरपालिका क्षेत्रातील विशेष कामे:</u></p> <p>१) महानगरपालिका क्षेत्रातील उपकर प्राप्त इमारतीमधील (सेस्ड ब्लिडींग) गल्ल्या, गटारे सार्वजनिक स्वच्छतागृहे बांधणे व त्याची दुरुस्ती, दुरुस्त न होणाऱ्या शौचालयाची पुनर्बांधणी व दुरुस्ती, सार्वजनिक न्हाणी गृहे बांधणे, सार्वजनिक जिने, पॅसेज व व्हरांडे यांची दुरुस्ती अशी कामे, त्याचप्रमाणे पिण्याच्या पाण्याच्या पध्दतीच्या दुरुस्तीची कामे.</p> <p>२) महानगरपालिका क्षेत्रातील खाजगी/ शासकीय/ महानगरपालिका यांच्या मालकीच्या जागांवर गलिच्छ वस्त्यांत सार्वजनिक उपयोगाच्या बालवाड्या, व्यायामशाळा बांधणे.</p> <p>३) महानगरपालिकेच्या मालकीच्या इमारतीमधील अशी विशिष्ट दुरुस्तीची कामे जसे की, गल्ल्या, गटारे, सार्वजनिक स्वच्छतागृहे व संडास यांची दुरुस्ती व पिण्याच्या पाण्याच्या पध्दतीच्या दुरुस्तीची कामे,</p>	१५.००	या कामात इमारतीची दुरुस्ती, भिंतींना प्लॅस्टर लावणे, रंग लावणे, विद्युतीकरण करणे अशी कामे घेता येणार नाहीत.
			१५.००	संबंधित प्रशासकीय विभागाच्या निकषानुसार.
			१५.००	अशा इमारतीची दुरुस्ती, भिंतींना प्लॅस्टर लावणे, रंग लावणे, विद्युतीकरण करणे अशी कामे या कार्यक्रमाखाली घेता येणार नाहीत.

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
		४) झोपडपट्ट्यांमध्ये (गलिच्छ वस्त्या) सार्वजनिक सुविधा निर्माण करण्याची शासनाची जबाबदारी आहे अशा ठिकाणी सार्वजनिक उपयोगाकरिता स्नानगृहे, संडास, अस्तित्वात नसलेल्या संडासाची दुरुस्ती, पायवाटा, सार्वजनिक स्वरूपाचा पाणीपुरवठा व दिवाबत्ती अशी सामान्य स्वरूपाची कामे,	१५.००	
		५) बृहन्मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रातील शासकीय मालकीच्या बी.डी.डी.चाळी व बी.आय.टी. चाळी यामधील वर क्र. ३ मध्ये उल्लेखिलेली दुरुस्तीची कामे,	१५.००	एका चाळीच्या अशा कामावरील खर्च मात्र रु. १५.०० लाखाच्या मर्यादेत असला पाहिजे.
		६) महानगरपालिकेच्या अथवा शासनाच्या मालकीच्या रस्त्यांवर पदपथ (फुटपाथ) बांधणे किंवा त्यांची विशेष दुरुस्ती ही कामे,	१५.००	प्रत्येक कामाचा खर्च रु. १५.०० लाख हया विहीत मर्यादेत असला पाहिजे. नैमित्तिक वा किरकोळ दुरुस्तीची कामे मात्र घेता येणार नाही.
		७) बृहन्मुंबईमध्ये "अ" वर्गीय उपकरप्राप्त इमारतींची दुरुस्ती करणे,	१५.००	म्हाडाच्या (मुंबई इमारत दुरुस्ती व पुनर्रचना मंडळ) निकषाप्रमाणे अनुज्ञेय असलेली कामे घेण्यात यावीत.

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
		<p>८) डोंगर उतारावर जेथे गलिच्छ वस्त्या असतील तेथे डोंगरावरील दरडी कोसळू नयेत म्हणून संरक्षक भित बांधणे तसेच समुद्राच्या वा नदीकाठी जेथे गलिच्छ वस्त्या असतील तेथे संरक्षक भित बांधणे.</p> <p>९) बृहन्मुंबई महानगर पालिका आणि म्हाडा यांच्या मालमतेवर किंवा प्रकल्पांवर अतिक्रमण न होणाऱ्या दृष्टीने संरक्षक भित बांधणे.</p> <p>महानगरपालिका क्षेत्रातील इतर कामे.</p> <p>सदरची कामे नगरपालिका, नगरपरिषद, नगर पंचायती व ग्रामपंचायती क्षेत्रात देखील करता येतील</p> <p>(१) मैदान/ बाग:- सुशोभित कुंपण, मैदानाच्या बाजूला झाडांची लागवड, द्री गाई बसविणे, आसनांची सोय, कचरापेटी, प्रकाश योजना, पक्क्या स्वरुपाची खेळणी, पाणपोई,</p> <p>(२) समुद्रकिनारा :- स्वच्छतागृह, प्रकाश योजना, कचरापेट्या, पाणपोई. सुरक्षिततेच्या दृष्टीने उपाययोजना.</p>	१५.००	

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
		<p>(३) तलाव :- सुशोभित कुंपण, तलाव स्वच्छ करणे (गाळ काढणे वगळून), प्रकाश योजना, मार्गिका, झाडांची लागवड, ट्री गाई बसविणे, कचरा पेटी, आसने.</p> <p>(४) नदी :- घाट बांधणे, झाडांची लागवड, ट्री गाई बसविणे, प्रकाश योजना, सुरक्षा व्यवस्था, कचरापेटी स्वच्छतागृहे, संरक्षण भित, पायऱ्या बांधणे, बगीचा, प्रकाश योजना, ऐतिहासिक माहितीचे फलक लावणे.</p> <p>(५) वाहतूक बेट :- सुशोभित कुंपण, हिरवळ, प्रकाश योजना, रॉक गार्डन इत्यादी.</p> <p>(६) किल्ला :- झाडांची लागवड, ट्री गाई बसविणे, बगीचा, प्रकाश योजना, ऐतिहासिक माहितीचे फलक लावणे.</p> <p>(७) वाहतूक बेट :- सुशोभित कुंपण, हिरवळ, ट्री गाई बसविणे, प्रकाश योजना, रॉक गार्डन इत्यादी.</p> <p>(८) फुटपाथवर पेव्हर ब्लॉक बसविणे.</p>	<p>प्रत्येक कामा करिता मर्यादा ५.००</p>	
अ	प्रशासकीय विभाग			

अ क्र	प्रशासकीय विभाग	अनुज्ञेय कामे	आर्थिक मर्यादा (लाखात)	अटी व शर्ती
१२	सामान्य प्रशासन विभाग	हुतात्मा स्मारकांची दुरुस्ती करणे.	५.००	भारतीय स्वातंत्र लढा, हैद्राबाद मुक्ती संग्राम तसेच अन्य स्वातंत्र्य लढयातील व्यक्तींच्या स्मरणार्थ राज्यात २०६ ठिकाणी जी हुतात्मा स्मारके उभारली आहेत, त्यांच्या दुरुस्तीचा खर्च आमदार महोदयांच्या शिफारशीनुसार तीन वर्षातून एकदाच करणे विहित कार्यपद्धतीनुसार अनुज्ञेय असेल.
		१.आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गत विधानमंडळ सदस्यांना लॅपटॉप / डेस्कटॉप संगणक व लेझर प्रिंटर पुरविणे.		शासनाने वेळोवेळी विहित केलेल्या नियमांनुसार.
		शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थांसाठी संगणक,एल.सी.डी.प्रोजेक्टर व अनुषंगिक साहित्य तसेच कार्यालयीन कामकाजासाठी लागणारे सॉफ्टवेअर पुरविणे.	१५.००	राज्य शासनाच्या प्रचलित दर करारानुसार संगणकाची खरेदी जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी यांनी करावी. राज्य शासनाचा दरकार अस्तित्वात नसल्यास केंद्र शासनाच्या दरकराराप्रमाणे खरेदी करावी.

परिशिष्ट-२

आमदारांचा स्थानिक विकास कार्यक्रम- सर्वसाधारण अनुज्ञेय नसलेल्या कामांची यादी

१	खाजगी संस्थांची / सहकारी संस्थांची / वैयक्तिक लाभधारकांची कामे, (नॉंदणीकृत व्यायामशाळा वगळून)
२	कोणत्याही प्रकारची दुरुस्तीची कामे (प्राथमिक व माध्यमिक शाळाखोलीची व गलिच्छ वस्त्या, दलित वस्त्या इ. वस्त्यांतील समाजसेवांदारांची विशेष दुरुस्ती व हुतात्मा स्मारकांची दुरुस्ती वगळून),
३	एखाद्या मोठ्या कामाला कमी पडणारी पूरक म्हणून तरतूद,
४	मोठ्या कामांचे भाग करून ती लहान कामे म्हणून देणे,
५	खाजगी संस्थांना / सहकारी संस्थांना अनुदान/कर्ज/ सहायता निधीला वर्गणी,
६	घरकुले,
७	स्मारके, स्मृती बांधकामे, पुतळे व स्वागत कमानी उभारणे,
८	प्राथमिक व माध्यमिक शाळा खोली सोडून इतर शाळा/ विद्यालये / महाविद्यालये यांच्या इमारती, त्यांना कुंपण घालणे इत्यादी,
९	भूसंपादन / भूसंपादनाचा मोबदला म्हणून देण्यात येणारी रक्कम,
१०	धार्मिक स्थळांची कामे, (मात्र धार्मिक स्थळांच्या परिसरात स्थानिक स्वराज्य संस्था किंवा शासनाच्या मालकीच्या जागेत कामे देता येतील. इतर घाट बांधणे, स्वच्छतागृह, पाय-या बांधणे, पाणपोह, कचरापेट्टी, पावसाची व्यवस्था, पेवॉग बॉक्स, रोड बांधकाम व आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गतची अनुज्ञेय कामे.)
११	वैयक्तिक किंवा कौटुंबिक स्वरूपाची कोणतीही मालमत्ता निर्माण होणारी कामे,
१२	एखाद्या योजनेत लोकवर्गणीचा हिस्सा असल्यास अश्या हिरयाच्या ऐवजी आमदार निधी उपलब्ध करून देता येणार नाही. परंतु अस्तित्वातचक परिस्थितीमध्ये दुर्गम, आदिवासी व दलित भागाकरिता पाणी पुरवठ्याच्या योजनेतील लोकवर्गणीचा हिस्सा या कार्यक्रमातून देणे अनुज्ञेय राहिल.
१३	एका कामाकरिता एकापेक्षा जास्त विधानमंडळ सदस्यांचा निधी एकत्रित करणे. अपवाद नैसर्गिक किंवा मानवनिर्मित आगतीमुळे (दंगली) उद्भवलेल्या संकटकालीन परिस्थितीत लोकहितार्थ सार्वजनिक स्वरूपाची कामे,
१४	आवर्ती स्वरूपाच्या खर्चाकरिता, वेतनाकरिता, इंधनाकरिता व देखभाल दुरुस्तीकरिता या निधीचा वापर करता येणार नाही. या अनुषंगिक आर्थिक भार संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्था/इतर शासकीय/निमशासकीय संस्था यांनी उचलवयाचा आहे व तशी लेखी हमी देणे आवश्यक राहिल.

परिशिष्ट-३

आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रम- अनुज्ञेय निधीच्या ५% तून घ्यावयाच्या कामांची यादी

अ.क्र.	बाब	आर्थिक मर्यादा
१	थंड हवेच्या ठिकाणी अथवा पर्यटन स्थळी पर्यटकांच्या सुरक्षितेसाठी सार्वजनिक विभागाच्या मापदंडानुसार सिमेंटचे संरक्षक कट्टे किंवा पाईप रेलींग बांधणे,	रु.५.०० लाखा
२	शासनाच्या वतीने आयोजित करण्यात येणाऱ्या सर्व स्तरावरील तसेच, विविध मान्यता प्राप्त एकविध खेळांच्या अधिकृत संघटनाद्वारा आयोजित तालुका, जिल्हा, राज्य, राष्ट्रीय तसेच आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील स्पर्धा, विधानसभा तसेच विशिष्ट मतदारसंघ असलेले विधान परिषद सदस्य यांना त्यांच्या मतदार संघाबाहेर रु.१.०० लाखाच्या मर्यादेत निधी प्रस्तावित करणे. (जिल्ह्यातील राज्य, राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्पर्धांसाठी मतदार संघाबाहेर प्रत्येकी रु.१.०० लाखाच्या मर्यादेत) (सर्व विधानमंडळ सदस्यांचा मिळून एका स्पर्धेकरिता जास्तीत जास्त रु.१०.०० लाखाच्या मर्यादेत निधी देता येईल.),	रु.१.०० लाखा
३	पूर परिस्थितीच्या वेळी आवश्यक असणारी साधने जसे लाईफ सेव्हींग जॅकेट, होड्या, मोटार बोट व आपत्ती व्यवस्थापनाचे साहित्य इ.,	रु.५.०० लाखा
४	शासनाच्या वतीने आयोजित करण्यात येणारे पर्यटन/सांस्कृतिक महोत्सव,	रु.२.०० लाखा
५	शासकीय कार्यालयात सुचना फलक बसविणे,	रु.०.५० लाखा
६	राज्यामध्ये नैसर्गिक आपत्तीपोटी पुनर्वसन कार्यासाठी निधी उपलब्ध करणे. या कामाकरिता विधानसभा मतदार संघाबाहेर तसेच ज्या विधान परिषद सदस्यांना विहित कार्यक्षेत्रातच निधी देणे अनुज्ञेय आहे असे विधान परिषद सदस्य आपल्या कार्यक्षेत्राबाहेर निधी देऊ शकतील,	रु.१०.०० लाखा
७	प्रकल्पबाधित गावठाणातील रस्ते, समाजमंदिरे, शाळा खोल्या इत्यादींच्या विशेष दुरुस्तीची कामे,	रु.१.०० लाखा
८	राज्यात नद्या, तळे येथे सार्वजनिक उपयोगासाठी कपडे धुण्यासाठी घाट बांधणे,	रु.१.०० लाखा
९	डोंगराळ भागातील वस्त्या व रस्त्यांच्या वळणावर, नदीच्या काठावर व उघड्या विहिरींवर संरक्षक भिंती / कठडे बांधणे. (सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या प्रमाणकानुसार),	रु.५.०० लाखा
१०	जनावरांना पिण्याचे पाणी पुरविण्यासाठी हाळ बांधणे,	रु.१.५० लाखा
११	ग्रामपंचायत, नगर पंचायत व नगरपालिका क्षेत्रात आठवडी बाजाराकरिता ओट्यांचे बांधकाम करणे,	रु.१.०० लाखा
१२	शासनाने जाहिर केलेल्या पर्यटन स्थळी ऐतिहासिक माहिती दर्शक फलक लावणे, माहिती पुस्तिका.	रु.०.५० लाखा

परिशिष्ट ४

आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रम

कामाच्या परिरक्षण व देखभालीचे हमीपत्र

शासन निर्णय, नियोजन विभाग क्र.स्थाविका-२०११/प्र.क्र.४७/का.१४८२,

दि.१३ सप्टेंबर, २०११ मधील परिच्छेद क्र.७(३) अन्वये हमीपत्र प्राप्त करुन घेण्याचा नमूना

हे काम ग्रामपंचायत / नगरपालिका / नगर परिषद / नगर पंचायती / जिल्हा परिषद / महाराष्ट्र	
पाणी पुरवठा व जलनिःसारण मंडळ / म्हाडा या संस्थेमार्फत / अभिकरणामार्फत घेण्यात येत	
असून, सदरचे काम पूर्ण झाल्यावर त्याची देखभाल / परिरक्षण, ही / हे ग्रामपंचायत / नगर	
पालिका / नगर परिषद / नगर पंचायती / जिल्हा परिषद / महाराष्ट्र पाणी पुरवठा व जलनिःसारण	
मंडळ / म्हाडा इत्यादि अभिकरण करण्यास तयार आहे.	
(संस्थेचे / अभिकरणाचे नांव व शिक्का)	
ठिकाण :	
दिनांक :	

परिशिष्ट ५

आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गत घेतलेल्या कामांच्या जिल्हास्तरावरील पथकाकडून केलेल्या तपासणीसंबंधीचा त्रैमासिक अहवाल

शासन निर्णय, नियोजन विभाग क्र.स्थाविका-२०११/प्र.क्र.४७/का.१४८२,

दि. १३ सप्टेंबर, २०११ मधील परिच्छेद क्र.१०(१) अन्वये पाठवावयाच्या अहवालाचा नमुना

१	जिल्ह्याचे नांव	
२	अ. अहवालाचे वर्ष ब. तपासणीचा दिनांक	
३	पथकातील अधिकार्यांची / कर्मचार्यांची नावे व पदनामे	१) २) ३) ४)
४	पथकाने भेट दिलेल्या कामांची नावे व ज्या गांवात ही कामे घेतली असतील त्या गांवाचे नांव अ) कामे केलेल्या यंत्रणेचे नांव ब) काम केव्हा मंजूर करण्यात आले. क) कामाला प्रत्यक्ष केव्हा सुरुवात केली. ड) काम केव्हा पूर्ण झाले.	
५	कामाचे स्वरूप व मंजूर केलेला अंदाजित खर्च.	
६	काम नियोजित ठिकाणी घेतले आहे किंवा कसे व ते पूर्ण झाले आहे किंवा कसे ?	
७	कामावर एकूण झालेला खर्च रुपये.	
८	काम पूर्ण झाले नसल्यास, पूर्ण न होण्याची कारणे व काम केव्हा पूर्ण होणे अपेक्षित आहे.	
९	कामाचा सर्वसाधारण दर्जा कसा आहे.	
१०	काम मंजूर करतांना जो उपयोग दाखविला होता त्याप्रमाणे त्याचा उपयोग केला जातो किंवा नाही व नसल्यास त्याची कारणे.	
११	कामामध्ये काही त्रुटी निदर्शनास आल्या आहेत का? असल्यास कोणत्या?	
१२	त्रुटी निदर्शनास आल्या असल्यास त्या दूर करण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली.	
१३	काम पूर्ण झाले असल्यास काम पूर्ण झाल्याबद्दलचा दाखला दिला आहे का व ते काम संबंधित यंत्रणेकडून हस्तांतरित करण्यात आले किंवा कसे.	
१४	शेरा.	

(तपासणी पथकाच्या प्रमुख अधिका-याचे नाव व स्वाक्षरी)

आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रम - सन-२०

शासन निर्णय, नियोजन विभाग क्र.स्थाविका-२०११/प्र.क्र.४७/का.१४८२,
दि.१३ सप्टेंबर, २०११ मधील परिच्छेद क्र.१३ (५) अन्वये पाठवावाच्या अहवालाचा नमूना

॥

--- अखेरचा त्रैमासिक प्राप्ती अहवाल

(रुपये लाखात)

[illegible]

34

(विभागीय आयुक्त यांची स्वाक्षरी)

परिशिष्ट - ७

आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रम खर्च तालमेळ - वित्तीय वर्ष : २०
शासन निर्णय, नियोजन विभाग क्र.स्थाविका-२०११/प्र.क्र. ४७/का.१४८२,
दि.१३ सप्टेंबर, २०११ मधील परिच्छेद क्र.१३(८) अन्वये पाठवावाच्या अहवालाचा नमूना

(रुपये लाखात)

जिल्हा :

अ. क्र.	लेखाशीर्ष/ उपशीर्ष क्र. संकेतांक	शासनाकडून प्राप्त निधी	महालेखापालाकडे नोंदविलेला खर्च	जिल्ह्याकडे नोंदविलेला प्रत्यक्ष खर्च	महालेखापाल कार्यलयापेक्षा कमी (-) / अधिक (+) नोंदविलेला खर्च	तफावतीचे समर्थन व तफावत दूर करण्या- करिता केलेले प्रयत्न (नोट ऑफ एरर सादर केली असल्यास त्याचा तपशील)	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८

(जिल्हाधिकारी यांची स्वाक्षरी)